

En situation fra stormen på Dybbøl skanser den 18. april 1864

Krigen 1864

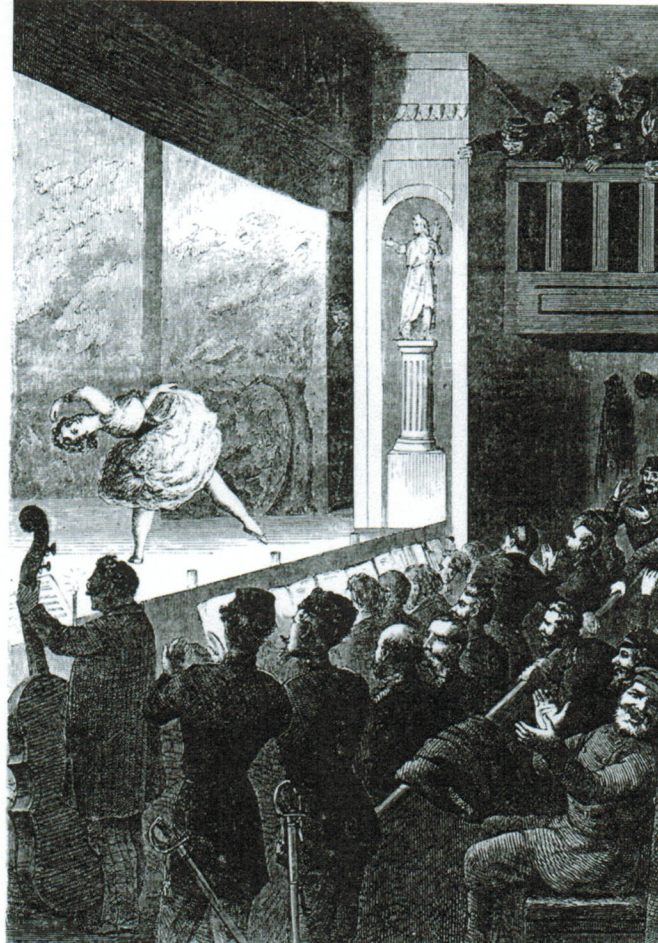
Billeder fra begivenhederne ved Dybbøl i 1864 med kort
over de danske og tyske stillinger

NORDBORG FORLAGET

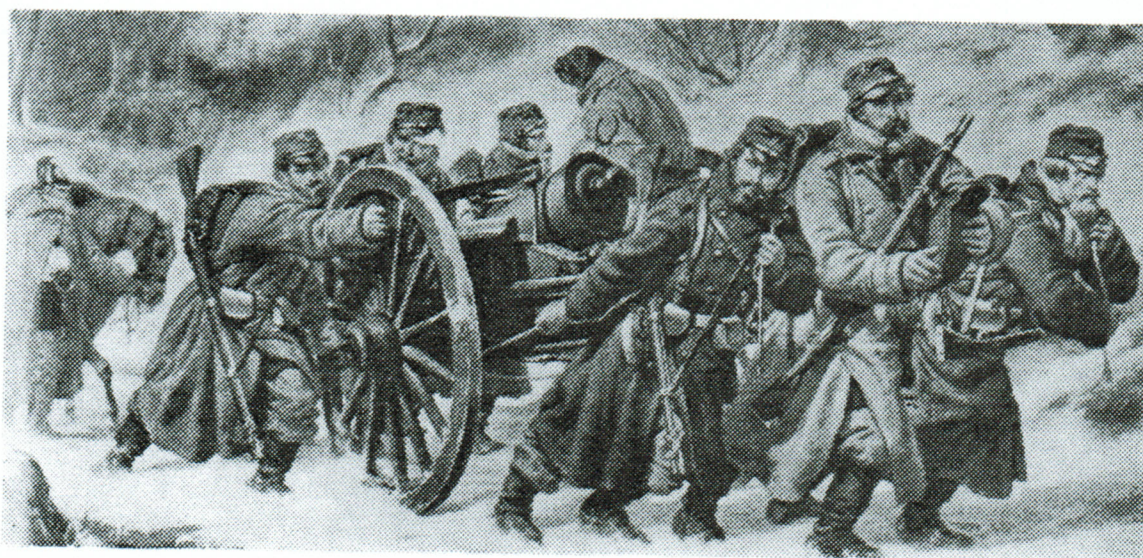

Slaget om Dybbøl

Efter at den danske hær i begyndelsen af 1864 havde rømmet stillingerne ved Dannevirke, forskansede en del af hæren sig i skanserne ved Dybbøl. Befæstningen her bestod af en række hastigt opkastede jordværker uden bombesikre rum for mandskabet. Der var ti små feltværker fra Vemmingbund over Dybbøl banke til Alssund. Anlægget var ikke beregnet til at modstå den voldsomme artilleribeskydning, som tyskerne udsatte det for. Der faldt i alt ca. 70.000 granater i stillingen forud for angrebet den 18. april, og hele anlægget var faktisk sønderskudt, da angrebet satte ind. Trods tapper modstand blev den danske hær i løbet af et par timer trængt tilbage fra Dybbøl-stillingerne og måtte evakuere til Als.

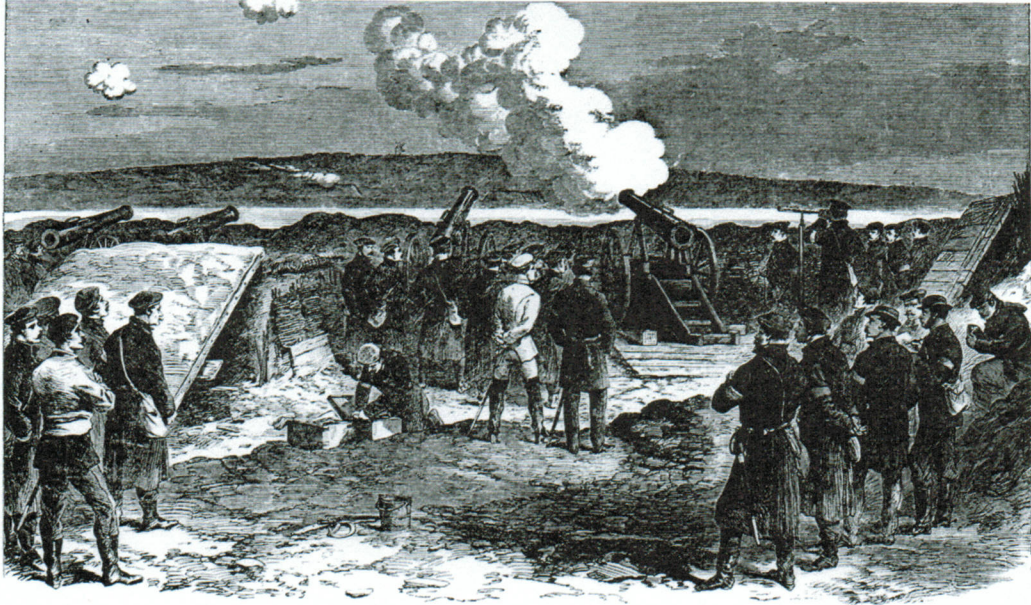

En danserinde underholder soldaterne på scenen på hotel »Alssund«. – Tegning af Otto Bache.

Det krævede næsten umenneskelige anstrengelser af de danske soldater at transportere kanoner og andet krigsudstyr under tilbagetoget fra Dannevirke til Dybbøl.

De danske befæstninger på Dybbøl blev sønderskudt af det effektive tyske artilleri inden stormen. Her ses et af de farligste tyske kanonbatterier, som fra Broagerland tværs over Vemmingbund kunne beskyde de danske stillinger på langs.

Ruinerne af Dybbøl Mølle efter bombardementet.

*Tvende gange skudt i grus,
atter rejst som møllehus.
Vogter for et mindebo,
selv en bauta dansk og tro.*

Sønderborg blev skudt i ruiner af det tyske artilleri. Det var en af de første gange i krigshistorien, at en civilbefolkning blev udsat for beskydning, og det vakte stor opsigt og blev fordømt he'e verden over.

Beboerne i Sønderborg søger ly for granatregnen.

Forpostfægtning mellem danske og tyske soldater. Hele den danske hær var forsynet med gammel-dags forladegeværer, hvor krudt og kugler måtte stoppes ned gennem geværløbet ved hjælp af en jernstang, hver gang der skulle afgives skud. Tyskerne havde derimod moderne bagladegeværer, som kunne skyde 6-8 skud, hver gang det danske gevær kunne skyde ét. Tegning af maleren Otto Bache.

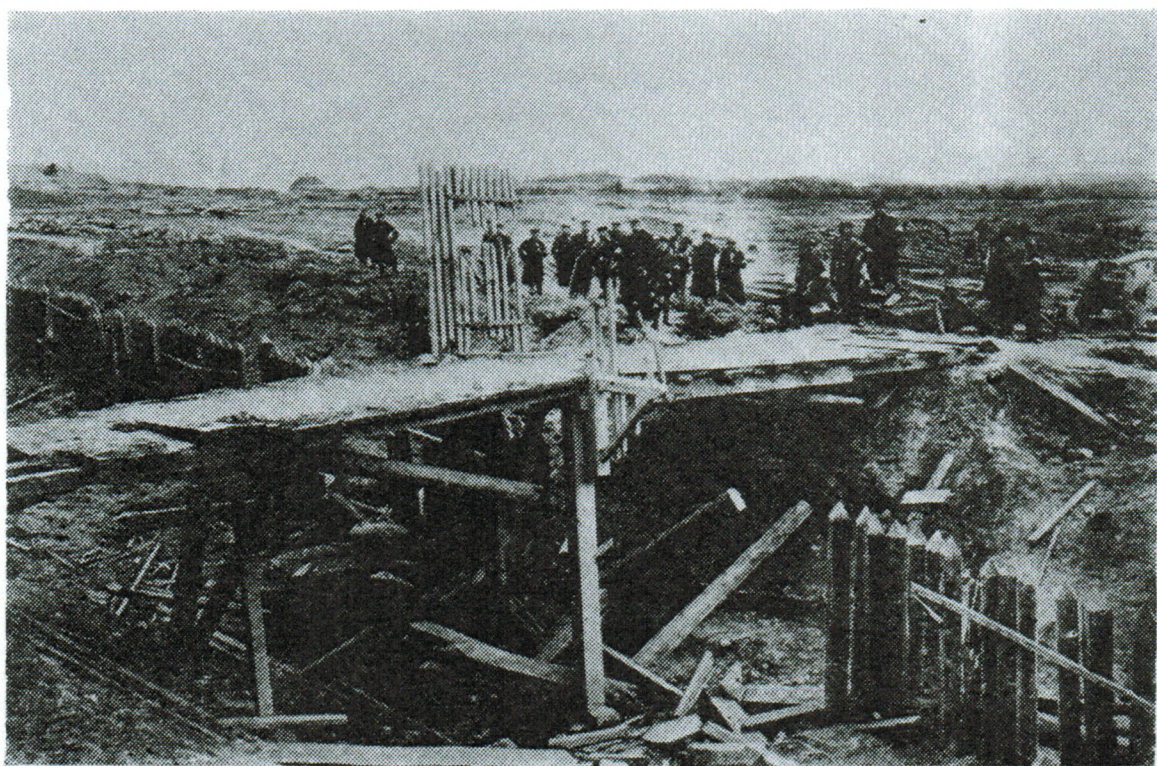

En tysk tegning fra stormen på Dybbøl-skanserne.

De to billeder på denne side er nogle af de første fotografier, der er taget på en krigsskueplads. Det ses, hvordan de danske kanoner og barrikader er blevet skudt i stykker, og billederne giver et indtryk af, hvordan der så ud i skanserne kort efter, at de var blevet erobret af de tyske styrker.

Fra et feltlazaret. Kampen på Dybbøl kostede den danske hær 4804 døde og sårede, mens den tyske hær havde 1201 døde og sårede.

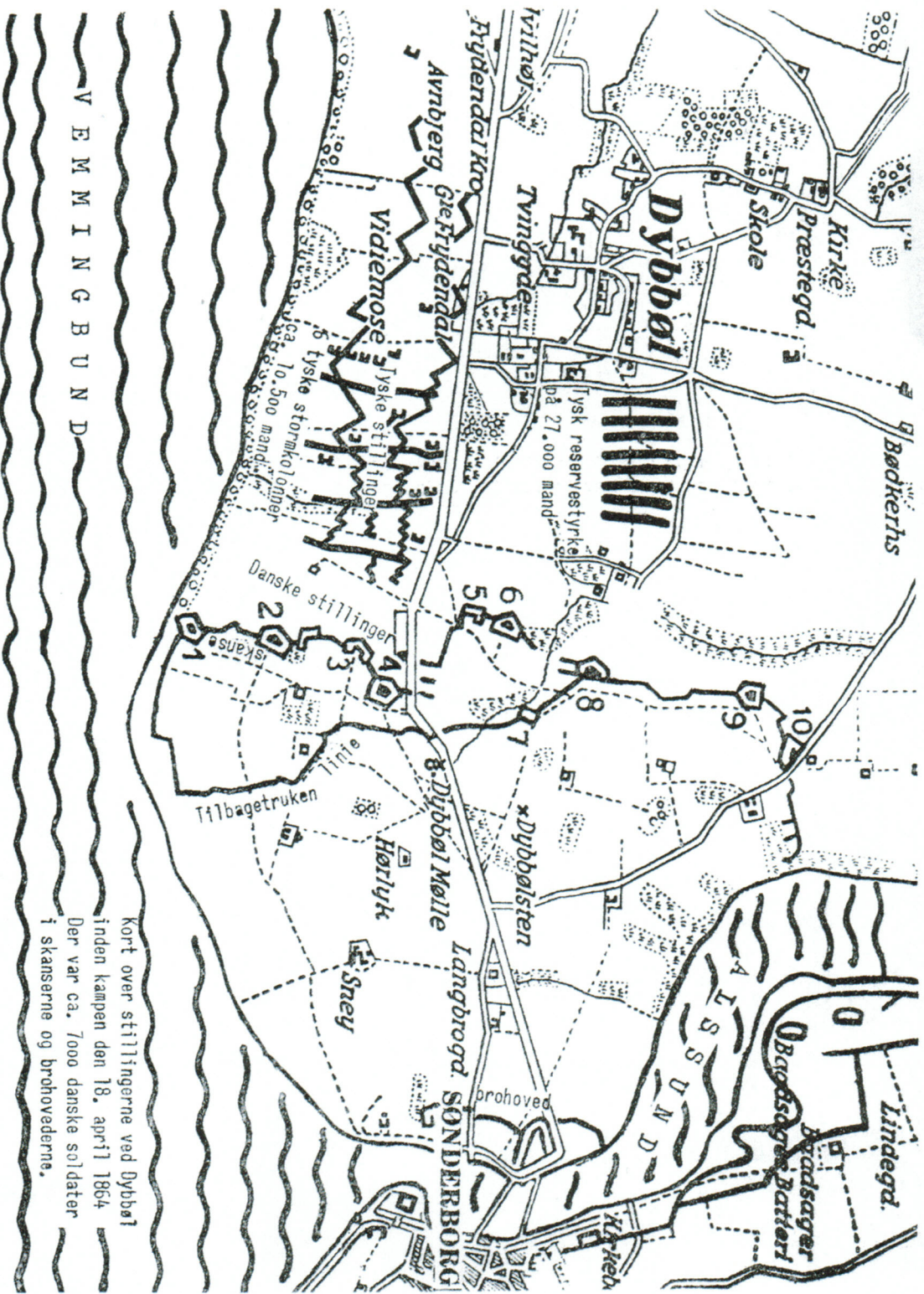
Nederlaget pris

Det tabte s'ag i skanserne på Dybbøl medførte dansk kapitulation få måneder senere, efter at hele Jylland og Als var blevet erobret. Fredsbetingelserne var meget hårde. Danmark måtte give afkald på hele Slesvig-Holsten og hertugdømmet Lauenborg, ca. en tredjedel af riget. Af det tabte kom den nordlige del af Slesvig – Sønderjylland – tilbage til Danmark ved en folkeafstemning i 1920.

Som i alle krige gik det hårdt ud over civilbefolkningen. Her ses de sønderskudte huse i Perlegade i Sønderborg. En familie flygter ud af byen.

Kort over stillingerne ved Dybbøl
inden kampen den 18. april 1864
Der var ca. 7000 danske soldater
i skanserne og brohovederne.